

**Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21
„Maksudokumentide registri põhimäärus“
muutmise määruse eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse maksukorralduse seaduse § 17 lõike 1 alusel, millise sätte kohaselt maksukohustuslaste registri (edaspidi *MKR*) asutab ja selle põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus. Sama seaduse § 17 lõike 3 järgi on MKR-i vastutav töötaja Maksu- ja Tolliamet (edaspidi *MTA*).

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määrust nr 21 [Maksudokumentide registri põhimäärus](#) 1. detsembri 2023. a redaktsioonis RT I, 28.11.2023, 6.

Eelnõuga luuakse kolm uut alamregistrit¹. Samuti ajakohastatakse MTA poolt peetava MKR-i üldandmete andmestiku ja kolme alamregistri² andmekoosseisu. Ühtlasi laiendatakse Rahapesu Andmebüroo juurdepääsuõigust e-tollile ja korrastatakse MKR-i põhimääruse terminoloogiat. Ühtegi senist alamregistrit ei kaotata³.

Määrus on kavandatud jõustuma kahes osas: vastavalt 1. jaanuaril 2024. a ning 1. märtsil 2024. a.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Artur Lundalin (e-post artur.lundalin@fin.ee) ning MTA juriidilise osakonna õigusloome valdkonna jurist Eero Kosk (e-post eero.kosk@emta.ee).

Samuti osalesid eelnõu ja seletuskirja koostamisel MTA teenuste osakonna avalike teenuste valdkonna juhtivkonsultant Ranno Aednurm (e-post ranno.aednurm@emta.ee) ja teenusejuht Riita Parksepp (e-post riita.parksepp@emta.ee), teenuste osakonna kesksete teenuste valdkonna teenusejuht Kristel Ilumäe (e-post kristel.ilumae@emta.ee), teabeosakonna rahvusvahelise infovahetuse valdkonna peaspetsialist Triin Toomeste (e-post triin.toomeste@emta.ee) ning tolliosakonna tolliarenduse valdkonna e-tolli arendustalituse juhtiv arendusspetsialist Mario Peterson (e-post mario.peterson@emta.ee) ja tolliõiguse talituse arendusspetsialist Tarmo Padrek (e-post tarmo.padrek@emta.ee).

¹ Hasartmängumaksu deklaratsiooni rakendus (MKR-i põhimääruse uus § 21¹), kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakendus (uus § 22²) ja makseteenuste pakujate aruannete rakendus (uus § 32³).

² Käibedeklaratsiooni rakendus (MKR-i põhimääruse § 27), maamaksu alusandmete register (§ 32¹) ja maamaksu määramise rakendus (§ 32²).

³ Eelnõu vastu võtmisel kuulub MKR-i koosseisu kokku 60 alamregistrit (praegune seis: 57).

Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-post virge.aasa@fin.ee) ning keeleliselt toimetas personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 tehakse MKR-i põhimääruses järgmised muudatused:

Punktis 1 täiendatakse MKR-i subjektide loetelu, lisades registri subjektide hulka makseteenuse pakkuja käibemaksuseaduse § 36¹ tähenduses ja makse saaja, kelle andmeid töödeldakse käibemaksuseaduse § 36¹ alusel. Siinkohal juhindutakse käibemaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse⁴ § 2 punktist 3, millega täiendati MKS § 17 lõiget 2 (*Registrisse kantakse andmed järgmiste isikute kohta: /.../*) eelviidatud makseteenuse pakkuja ning makse saajaga.

Punktis 2 täiendatakse MKR-i üldandmete andmestiku andmekoosseisu mitteresidendi kohta kogutavate andmete osas, lisades teabe püsiva tegevuskoha kohta (kõrvuti teabega tegutsemise kohta tööandjana Eestis). Antud täiendus tuleneb MKS § 18 lõike 1 punktist 4, mis sätestab kohustuse registreerida mitteresidendist juriidilise isiku ja füüsilisest isikust ettevõtja püsiv tegevuskoht, mida ei kanta filiaalina äriregistrisse.

Punktis 3 kaasatakse loodav kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakendus (*vt selgitust punkti 5 juures*) e-tolli andmekoguna käsitatavate alamregistrite loetelusse⁵. Nimetatud rakenduse käsitlemine osana e-tollist on seostatav Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik⁶:

- art 3 punktiga a – riskianalüüsiga kaitstakse liidu ja selle liikmesriikide finantshuve
- art 3 punktiga b – rakendusega kaitstakse liitu ebaseadusliku kaubanduse eest, toetades samal ajal seaduslikku ettevõtlust
- art 3 punktiga d – tänu riskianalüüsile on võimalik säilitada sobiv tasakaal tollikontrolli ja seadusliku kaubanduse hõlbustamise vahel.

Punktis 4 sätestatakse MKR-i eraldi alamregistrina hasartmängumaksu deklaratsiooni rakendus (edaspidi *HMD*), mida seni on käsitletud EHMA ehk elektroonilise hasartmängu aruandluse süsteemi (*MKR-i põhimääruse § 13*) alam-alamregistrina⁷. Kuna HMD võimaldab osasid deklaratsiooni lisasid, mille andmeid EHMA-s ei ole, täita otse rakenduses ja MTA-l on kavas HMD-d edasi arendada, et sinna oleks võimalik deklaratsioone sisestada ka ilma EHMA vahendusega (puudutab paber kandjal esitatavaid deklaratsioone), on mõistlik lugeda HMD eraldi alamregistriks sarnaselt käibedeklaratsiooni rakenduse jt maksudeklaratsioonide rakendustega.

Punktis 5 sätestatakse MKR-i uue alamregistrina kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakendus (edaspidi *PoUS*), mille eesmärk on tagada alates 1. märtsist 2024. a

⁴ Vastu võetud 07.11.2023. Vt <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/d0b2635d-5314-4d28-842b-b961c167350a/kuibemaksuseaduse-ja-maksukorralduse-seaduse-muutmise-seadus>

⁵ Vastavalt MKR-i põhimääruse § 5 käsitatakse kogumis e-tolli andmekoguna tolliseaduse § 13 tähenduses MKR-i põhimääruse §-des 9¹, 11, 12, 14, 16, 22, 22¹, 31, 36, 40, 42¹, 44, 46–51 ja 55 nimetatud alamregistreid.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:32013R0952>

⁷ Vt ka MKR-i põhimääruse § 2 lg 1: *Alamregistri koosseisu võivad kuuluda selle alamregistri alamregistrid.*

teatud liidu kauba tollistaatuse tõendamisevahendite (liidu kauba tollistaatuse tõend T2L või T2LF andmete vormis) riskianalüüsi andmevahetus EL keskse PoUS (*Proof of Union Status*) süsteemiga. PoUS puudutab ettevõtjaid, kes taotlevad T2L või T2LF andmete vormis liidu kauba tollistaatuse tõendite kinnitamist, registreerimist ja kasutamist. Aastast 2025 täiendatakse käsitletavate tõendite loendit lisaks T2L ja T2LF ka kaubamanifestiga (*CGM - Customs Good Manifest*).

Kõnealune rakendus toetab otseselt liidu staatusega kaupade vaba liikumist. Paraneb järelevalve kaupade tollistaatuste kinnitamise ja tõendamise üle. Samuti aitab PoUS vältida sama kauba topeltnmaksustamist ja pettusi.

Kitsamalt võttes võimaldab uus rakendus hallata automaatset riskianalüüsi tulemite andmevahetust EL keskse PoUS-süsteemi ja MTA riskianalüüsi süsteemi vahel. Teisisõnu – rakendus võimaldab võtta EL keskselt PoUS süsteemilt vastu masin-masin liidese kaudu andmeid ja neid sobivas tehnilises vormingus edastada siseriiklikuks riskianalüüsi läbiviimiseks ning saata tulemid tagasi.

PoUS-i graafiline kasutajaliides võimaldab MTA teenistujatel vaadata infot sõnumivahetuse, riskianalüüsi tulemite ja seotud kontrolliülesannete osas, näha ebaõnnestunud toiminguid, vajadusel neid protsesse taaskäivitada ja samuti teostada vastavasisulisid päringuid. MTA jaoks on ka oluline kõnealuse rakenduse seostamine tollikontrolli ülesannete lahendamise süsteemiga (TOTS2).

Punktis 6 laiendatakse käibedeklaratsiooni rakenduse (edaspidi *KMD*) ulatust, hõlmates nende maksuhaldurile esitatavate teadete andmed, mis esitatakse maksukohustuslaste poolt MTA-le vastavalt käibemaksuseaduse § 16 lõikele 3: *Enne käibe toimumist samal maksustamisperioodil või varem sellest Maksu- ja Tolliametit kirjalikult teavitatud maksukohustustlane lisab käibemaksu järgmiste kaupade ja teenuste maksustatavale väärtusele: /.../*

Punktides 7–9 tehakse muudatused maamaksu alusandmete registri (edaspidi *MARE*) ja maamaksu määramise rakenduse (edaspidi *MAAIS*) andmekoosseisudes. Muudatused on tingitud asjaolust, et Maa-ameti viis 2022. aastal läbi maa korralise hindamise, mille tulemusel maa väärtus muutus. Maa korralise hindamise tulemused võetakse maksustamisel kasutusele alates 1. jaanuarist 2024. a⁸. Muudatuse aluseks on 15. märts 2022. aastal jõustunud maa hindamise seaduse, maamaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus.⁹

Punktis 10 lülitatakse MKR-i koosseisu uus alamregister – makseteenuste pakkujate aruannete rakendus (edaspidi *CESOP*). Nimetatu rajaneb käibemaksuseaduse ja makskorralduse seaduse muutmise seadusel (vt *joonealune viide 4*), millise seadusega võetakse üle nõukogu direktiiv (EL) 2020/284, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, et kehtestada makseteenuse pakkujatele teatavad nõuded (ELT L 62, 02.03.2020, lk 7–12)¹⁰ (edaspidi *käibemaksudirektiiv*). Antud norme on liikmesriigid kohustatud kohaldama alates 1. jaanuarist 2024. a. Eelmainitud direktiiv on seotud nõukogu määrusega (EL) 2020/283, millega muudetakse määrust (EL) nr 904/2010 seoses halduskoostöö meetmete tugevdamisega, et võidelda käibemaksupettuste

⁸ Maamaks2024 kohta vt <https://www.emta.ee/ariklient/maksud-ja-tasumine/muud-maksud-ja-nouded/maamaks#maamaks-2024>

⁹ Avaldamismärge: RT I, 10.03.2022, 2. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110032022002>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L0284&qid=1662988658202&from=EN>

vastu (ELT L 62, 02.03.2020, lk 1–6)¹¹. Nimetatud määruse alusel tuleb liikmesriikide maksuhalduritel makseteenuse pakkujatelt koguda andmeid ja edastada need CESOP-i.

Punktides 11–14 määratakse uute alamregistrite HMD, PoUS ja CESOP andmeallikad, nähes ette, et andmeid saavad:

- registri subjekti enda käest – HMD; CESOP
- teistest riigi infosüsteemi kuuluvatest andmekogudest – HMD; PoUS
- MTA põhimääruses sätestatud ülesannete täitmise tulemusel – PoUS
- välisriikide või jurisdiktsioonide maksu- ja tolliasutustelt ning rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saavad rahvusvahelises lepingus sätestatud alustel – PoUS.

Punktis 15 antakse Rahapesu Andmebüroole (RAB) juurdepääsuõigus¹² MKR-i alamregistriale „Sisenemisformaalsuste rakendus“ (edaspidi *NES*) büroole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 54 lõikega 1 pandud ülesannete täitmiseks¹³. RAB omab juba täna juurdepääsuõigust mitmele e-tolli rakendusele¹⁴ ning eelduslikult tagab edasine juurdepääs NES-le RAB-i ülesannete veelgi tulemuslikumat täitmist. Probleeme andmete töötlemisel ei ole täheldatud.

Punktides 16 ja 17 määratakse uute alamregistrite HMD, PoUS ja CESOP andmete säilitamise tähtajad järgmiselt:

- HMD – seitse kalendriaastat (peetud silmas korrelatsiooni MKS §-ga 58)
- PoUS – seitse kalendriaastat (peetud silmas, et 7 k/a on e-tolli rakenduste puhul valdav)
- CESOP – kolm kalendriaastat¹⁵.

Punktis 18 tehakse eelmainitust tulenev viiteline parandus MKR-i põhimääruse tekstis (CESOP-ile määratud andmete säilitamise tähtaeg on MKR-i põhimääruses seni käsitlemata).

Punktis 19 ühtlustatakse MKR-i põhimääruses kasutatavat terminoloogiat. Kui MKR-i põhimääruse § 70 lõike 1 punkti 4 ja § 71 lõike 2 punkti 4 järgi saab töötamise registri toiminguid teha *teenindusbüroos*, siis kehtiva § 64 lõike 1 punkti 1 ja § 65 lõike 4 järgi saab hasartmängu mängimise piirangutega isikute nimekirja (HAMPI) toiminguid teha *teeninduskohas*. Nii ühel kui teisel puhul on kohane kasutada mõistet „teenindusbüroo“, kuid võrd sõna „teeninduskoht“ selle üldlevinud tähenduses hõlmab nii teenindusbüroosid kui tollipunkte. Võttes arvesse, et MTA struktuuris tegutseb täna 16 teenindusbürood Eesti eri paigus¹⁶, siis ei ole HAMPI-toimingute tegemiseks tarvis näha ette täiendavat võimalust Luhamaa või mõne muu tollipunkti vaates. Seda enam, et olemuslikult on tollipunkt mõeldud hoopis teistsuguste (tollispetsiifiliste) teenuste pakkumiseks.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R0283&qid=1666012366283&from=EN>

¹² Vt ka tolliseaduse § 13 lg 2 teist lauset, mille kohaselt MKR-i põhimääruses sätestatakse valitsusasutused, kellele antakse nende ülesannete täitmiseks juurdepääs e-tolli andmekogu andmetele.

¹³ Rahapesu Andmebüroo tegevusvaldkonna ja ülesannete kohta konkreetselt vt rahandusministri 06.11.2020.a määrus nr 39 [Rahapesu Andmebüroo põhimäärus](#), §-d 6 ja 7.

¹⁴ Vt MKR-i põhimääruse § 62 lg 3 p 3.

¹⁵ Vt käibemaksudirektiivi sissejuhatava osa lg 10: *Kuna teabe maht on märkimisväärne ja selle tundlikkus on isikuandmete kaitse seisukohalt suur, on vajalik ja proportsionaalne, et makseteenuse pakkujad peaksid arvestust piiriüleste maksete kohta kolme kalendriaasta pikkuse ajavahemiku jooksul, et aidata liikmesriikidel võidelda käibemaksupettuse vastu ja tuvastada pettureid. See ajavahemik on piisav aeg, et liikmesriigid saaksid tõhusalt kontrollile teha ning võimalikku käibemaksupettust uurida või käibemaksupettusi tuvastada.*

¹⁶ MTA teenindusbüroode asukohad: <https://emta.ee/ariklient/amet-uudised-ja-kontakt/kontaktid/teeninduskohad>

Punktides 20 ja 21 määratakse uutele alamregistritele HMD, CESOP ja PoUS infosüsteemi turvaklass¹⁷, milleks on K2T2S2. Sama turvaklass on määratud nii KMD, maksualase teabevahetuse rakenduse kui enamiku e-tolli alamregistrite puhul.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruse jõustumise kuupäev. Määrus jõustub kahes osas:

- 1. jaanuaril 2024. a – lähtutud on käibemaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse (*joonealune viide 4*) jõustumiskuupäevast ühes nn esimese võimaluse printsiibi rakendamisega nende muudatuste puhul, mis ei ole otseselt seotud ühegi kuupäevaga
- 1. märtsil 2024. a – tegemist on kuupäevaga, alates millest peab Eesti Vabariik (Maksu- ja Tolliameti kaudu) võtma kasutusele PoUS-i¹⁸.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele.

5. Määruse mõjud

Eelnõuga luuakse kolm uut alamregistrit. Samuti ajakohastatakse MTA poolt peetava MKR-i üldandmete andmestiku ja kolme alamregistri andmekoosseisu. Ühtlasi laiendatakse RAB-i juurdepääsuõigust e-tollile ja korrastatakse MKR-i põhimääruse terminoloogiat. Ühtegi senist alamregistrit ei kaotata.

Alamregistritega seotud muudatused toetavad MTA arengukava¹⁹ eesmärki tagada õigskuulekale maksukohustuslasele lihtne, kiire ja mugav maksu- ja tollikohustuste täitmise võimalus. Kui maksude maksmine on lihtsam kui nendest hoidumine, suureneb inimeste tahe oma maksu- ja tollikohustused õigeaegselt ja korrektselt täita ning seeläbi – maksukuulekus.

Alamregistritega seotud muudatustest mõjutatud sihtrühmaks on isikud, kelle esitatud andmed kantakse kõnealustesse alamregistritesse; asutustest – peamiselt MTA.

Täpsemalt võib avalduvate mõjude osas tuua välja alljärgnevat:

5.1. Hasartmängumaksu deklaratsiooni rakenduse kasutuselevõtt

Sihtrühmad: hasartmängukorraldajad, s.o hasartmängumaksu deklaratsioonide esitajad ja hasartmängumaksu maksjad, MTA

¹⁷ Seejuures lähtutakse Vabariigi Valitsuse 09.12.2022.a määrusest nr 121 [Võrgu- ja infosüsteemide küberturvalisuse nõuded](#), § 9 ja § 10.

¹⁸ Vt EL liikmesriikides kasutusele võetavate tollisüsteemide ja sellekohaste tärminite kohta: komisjoni rakendusotsus (EL) 2019/2151, 13. detsember 2019, millega kehtestatakse liidu tolliseadustikuga ette nähtud elektrooniliste süsteemide väljaarendamise ja kasutuselevõtmise tööprogramm.

Kättesaadav <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019D2151&from=et>

¹⁹ Kättesaadav MTA veebilehel: [Arengukava 2023](#) | 439.02 KB | pdf

Mõju kirjeldus: HMD võimaldab hasartmängukorraldajatel esitada hasartmängumaksu deklaratsioon läbi e-MTA, mis teeb deklaratsiooni esitamise ettevõtetele kiiremaks ja lihtsamaks.

Hasartmängukorraldajad peavad kord kuus esitama MTA-le hasartmängumaksu deklaratsiooni. Deklaratsiooni on võimalik esitada MTA-le ka paber kandjal, e-kirja teel või läbi e-MTA, HMD-rakenduses. Samas tuleb tõdeda, et deklaratsioonid, mida esitatakse paber kandjal või e-kirja teel, kätkevad endas ebamõistlikku halduskoormust, olles ebamugav ja aeganõudev nii ettevõttele kui MTA-le.

HMD võimaldab ettevõttel esitada hasartmängumaksu deklaratsioon kiiresti ja mugavalt, kuna ettevõttel jääb ära vormide saatmine ja ametnikel – vormidel kajastatud andmete sisestamine. Osasid deklaratsiooni lisasid saab esitada n.ö ühe klikiga, kuna nende puhul eeltäidetakse deklaratsiooni andmeväljad ette ära EHMA andmete põhjal. Lisade puhul, mis EHMA andmeid ei kasuta, saab ettevõtte andmed sisestada otse HMD-sse või lisada andmed XML-failiga.

Seega perspektiivis saavad hasartmängukorraldajad esitada deklaratsioone mugavamalt ja kiiremini. Samuti saab MTA kasutada oma ressursi deklaratsioonide elementaarse töötlemise asemel deklaratsioonide järelkontrolliks jm sisuliseks tegevuseks.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.2. Kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakenduse kasutuselevõtt

Sihtrühmad: tollikliendid, MTA

Mõju kirjeldus: PoUS-i kasutuselevõtu tulemusel -

- saab teha andmetele tõhusamat riskianalüüsi, paraneb andmekvaliteet
- kiirendatakse tollistaatuste käsitlemist
- ühtlustatakse kaupade liidu staatuse tõendamise seotud protsesse
- vähendatakse paber kandjal toimingute hulka
- saab olema liidestus automaatse riskianalüüsi andmevahetuseks üle-euroopalise tollistaatuseid haldava infosüsteemiga
- tekib võimalus andmete ja riskianalüüsides tulemuste vahetamiseks EL liikmesriikide tolliasutuste vahel
- vähenevad võimalused tollipettusteks ja maksude tasumisest kõrvale hoidmiseks
- tekib äriportsessi haldamist toetav uudne elektrooniline lahendus.

Viimati markeerituga seoses tasub märkida, et seni oli tollistaatuse dokumendi registreerimine suunatud vaid MTA ametnikule ning andmeid registreeritud tollistaatuse dokumentide kohta säilitati ainult ametnikurakenduses. Protsess toimus paber kandjal ja kliendirakendus puudus üldse. Edaspidi saavad tolliklientidel olema järgmised võimalused:

- ettevõtja jaoks on tollistaatuse tõendi (T2L ja T2LF) kinnitamine või registreerimine elektrooniline
- elektrooniliselt esitatud tollikauba manifesti CGM (alates 2025.a) elektroonse muutmise võimalus
- kõik kinnitatud ja /või registreeritud tõendid on elektroonselt kättesaadavad.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

5.3. Makseteenuste pakkujate aruannete rakenduse kasutuselevõtt

Sihtrühmad: makseteenuse pakkujad, e-kaubanduse ettevõtjad, MTA

Mõju kirjeldus: Makseteenuse pakkujate puhul on eeldatav halduskoormuse tõus, kuivõrd seadusega kehtestatakse makseteenuse pakkujatele kohustus säilitada ja iga kvartali kohta

edastada piiriüleste maksete andmed makse saajate lõikes, kui samale maksesaajale on tehtud rohkem kui 25 piiriülest makset kvartalis. Andmete edastamiseks kasutatakse Euroopa Komisjoni poolt välja töötatud elektroonilist tüüpvormi. Makseteenuse pakkujate edastatavad andmemahud erinevad sõltuvalt makseteenuse pakkuja suuruselt.

Makseteenuse pakkujatele kehtestatava kohustusega säilitada ja iga kvartali kohta edastada maksuhaldurile piiriüleste maksete andmed makse saajate lõikes, võimaldab maksuhalduril saada andmeid e-kaubanduse ettevõtjate käibe ja selle tekkimise koha kohta ning tuvastada maksudest kõrvalehoiduvaid ettevõtjaid. Kohustus esitada andmeid makse saajate ja maksete kohta on EL-ülene, ehk see kohustus puudutab kõiki EL makseteenuse pakkujaid, kelle esitatud andmed edastatakse liikmesriikide maksuhaldurite poolt kesksesse elektroonilisse makseteabe süsteemi CESOP, kus need salvestatakse ja võrreldakse teiste EL andmebaasidega (VIES, (I)OSS). Sellest tulenevalt puudutab makseteenuse pakkujaid puudutav aruandluskohustus ka e-kaubanduse turgu Eestis ja on sellele positiivse mõjuga.

Seaduse järgi kohustub maksuhaldur vastu võtma makseteenuse pakkujalt edastatava teabe ning edastama selle muutmata kujul komisjoni loodavasse ja hallatavasse kesksesse elektroonilisse makseteabe süsteemi CESOP. Andmed edastatakse elektroonilise tüüpvormi abil. Andmeid kasutatakse riskianalüüsiks. Prognoositav on MTA töökoormuse tõus seonduvalt suureneva teavitus- ja selgitustöö vajadusega.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud

Täpsemalt on kavandatava mõjusid analüüsitud joonealuse viitena 4 esitatud seaduseelnõu seletuskirja osas 6 (SK lk 11-12).

5.4. Üldandmete andmestiku andmekoosseisu laiendamine

Sihtrühmad: maksukliendid, MTA

Mõju kirjeldus: Üldandmete andmestiku andmekoosseisu laiendus (mis rajaneb kehtival seadusel, vt selgitust osa 2 punkti 2 puhul) on tehnilist laadi, omades pigem tähendust õigusselguse tagamisel – nii registri subjektide kui MTA vaates on täpselt fikseeritud, milliseid andmeid kogutakse jm töödeldakse.

Mõju olulisus: väheoluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud

5.5. KMD andmekoosseisu laiendamine

Sihtrühmad: maksukliendid, MTA

Mõju kirjeldus: KMD andmekoosseisu laiendus (mis rajaneb kehtival seadusel, vt selgitust osa 2 punkti 6 puhul) on tehnilist laadi, omades pigem tähendust õigusselguse tagamisel – nii registri subjektide kui MTA vaates on täpselt fikseeritud, milliseid andmeid kogutakse jm töödeldakse.

Mõju olulisus: väheoluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud

5.6. MARE ja MAAIS-i andmekoosseisude korrigeerimine

Sihtrühmad: maamaksu maksjad, kohalikud omavalitsused, MTA

Mõju kirjeldus: Muudatused on tingitud maa hindamise seaduse, maamaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest²⁰ ning täpsemalt sellest, et:

- alates 2024. aastast ei ole KOV-tel kohustust arvutada maatüki maksustamishinda (mille puhul tuli mh arvesse võtta hinnatsoone ja viljakustsoone, milliseid aspekte hindamisel seadus aga enam ei sätesta)
- alates 2024. aastast ei koosta KOV-d enam maa maksustamishinna akte
- alates 2024. aastast ei ole maamaksu arvutamise aluseks enam KOV-te poolt loodavad maa maksustamishinna aktid, vaid Maa-ameti poolt maa korralise hindamise käigus tulemuseks saadud maa väärtus.

Muudatuste tulemusel:

- väheneb KOV-te töökoormus, kuna langeb ära maa maksustamishinna aktide koostamise vajadus ühes vajadusega anda maksumaksjatele selgitusi tema maa maksustamise aluste kohta
- MTA-l ei ole enam vajadust maksustamishinna akte süsteemis kuvada ega suunata maksumaksjat KOV-i poole maksustamishinna akti osas selgitusi saama
- edaspidi on andmed maa väärtuse kohta kättesaadavad Maa-ameti veebilehel (aadressil minu.kataster.ee) ja maksumaksja saab maa väärtuse küsimuste korral sealtkaudu abi.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitatavate mõjude riski ei tuvastatud

Täpsemalt on kavandatava mõjusid analüüsitud käesolevas alapunktis nimetatud seaduse eelnõu seletuskirja osas 6 (SK lk 47-84)²¹.

5.7. RAB-i e-tollile juurdepääsuõiguse laiendamine

Sihtrühmad: RAB

Mõju kirjeldus: Juurdepääs NES-ile annab täiendavat sisendit RAB-i tegevusvaldkonnas tehtavatele monitooringutele, kasvatades RAB-i tegevuse tulemuslikkust. Eeldatavalt ilmnevad paremini võimalikud anomaaliad, s.o asjaolud, mis viitavad üht või teist laadi õiguserikkumisele.

Mõju olulisus: oluline

Ebasoovitatavate mõjude riski ei tuvastatud

5.8. MKR-i põhimääruse terminoloogia korrigeerimine

Sihtrühmad: MKR-i põhimäärusega juhuslikus puutumuses olevad isikud

Mõju kirjeldus: muudatus on tehnilist laadi, omades pigem tähendust õigusselguse tagamisel. MTA praktikast ei ole teada juhtumit, kus isik oleks soovinud enda lisamist HAMPI-nimekirja või enese sealt eemaldamist näiteks Tallinna Lennujaama reisiterminali teeninduskohas vmt.

Mõju olulisus: väheoluline

Ebasoovitatavate mõjude riski ei tuvastatud

5.9. Üldisemalt

Muudatustega ei kaasne olulist majanduslikku ja sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele (v.a seonduvalt MARE ja MAAIS-i andmekoosseisude korrigeerimisega, millel on eelpool peatunud).

²⁰ Avaldamismärge: RT I, 10.03.2022, 2. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110032022002>

²¹ Kättesaadav Riigikogu veebilehel (406 SE; vastu võetud 23.02.2022): [Seletuskiri](#)

Maksu- ja tolliklientide halduskoormus kavandatavate muudatuste kaudu ei kasva (pigem on muudatused nende vaates positiivse mõjuga).

Kõige eelloetletu puhul ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

6. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad tulud ja kulud

6.1. Seoses HMD-ga

HMD (kui EHMA senise alam-alamregistri) sätestamine MKR-i eraldi alamregistrina ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

6.2. Seoses PoUS-iga

PoUS-i arenduse rahastamiseks on kasutatud riigieelarvelisi vahendeid. Arenduse maksumus ilma käibemaksuta on kokku 134 640 eurot, millele lisanduvad turvatestid orienteeruva maksumusega 30 000 eurot. Tegevused on planeeritud lõpule viia 1. märtsiks 2024. a. Teenuse arendaja on Cybernetica AS ja turvatestide teostaja Clarified Security OÜ.

6.3. Seoses CESOP-iga

CESOP-i arenduse rahastamiseks on kasutatud riigieelarvelisi vahendeid. Arenduse prognoositav maksumus koos käibemaksuga on 654 350 eurot, millest MKR-i alamregistri CESOP arenduse maksumus on 600 955 eurot ning EL keskse CESOP-süsteemi ja (IOSS-iga seotud muudatused 53 395 eurot. Lisanduvad (IOSS testimise ja turvatestidega seotud kulud. Ühe turvatesti maksumus on orienteeruvalt 30 000 eurot; (IOSS testimisega seotud kulud 43 027 eurot koos käibemaksuga.

Täpsemalt on kavandatavast tulenevaid tegevusi ning kulusid ja tulusid analüüsitud joonealuse viitena 4 esitatud seaduseelnõu seletuskirja osas 7 (SK lk 13-14).

6.4. Seoses üldandmete andmestikuga

Muudatus üldandmete andmestiku andmekoosseisus ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

6.5. Seoses KMD-ga

Muudatus KMD andmekoosseisus ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

6.6. Seoses MARE ja MAAIS-iga

MARE ja MAAIS-i andmekoosseisude muutmiseks on läbi viidud sellekohane IT-arendus. Projekti „Maamaks2024“ (jagatud 5 etapiks) on rahastatud Vabariigi Valitsuse omandireformi reservfondist (ORF), mille kaudu on eraldatud projekti maksumuse katteks 1 651 824 eurot. Arendaja on Nortal AS.

6.7. Seoses RAB-i e-tollile juurdepääsuõiguse laiendamisega

RAB-ile võimaldatav juurdepääs NES-ile ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kahes osas:

- a) määruse § 1 punktid 1, 2, 4, 6–12 ja 15–20 jõustuvad 1. jaanuaril 2024. a;
- b) määruse § 1 punktid 3, 5, 13, 14 ja 21 jõustuvad 1. märtsil 2024. a.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude kooskõlastamissüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, samuti Kaitseministeeriumile. Ühtlasi esitati eelnõu arvamuse saamiseks Rahapesu Andmebüroole.

Eelnõu esitati arvamuse avaldamiseks ka Eesti Kaubandus-Tööstuskojale.

Justiitsministeerium kooskõlastas eelnõu oma 29. novembri 2023. aasta kirjaga nr 8-2/7491 eeldusel, et eelnõu koostajad arvestavad Justiitsministeeriumi märkustega²². Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei edastanud ametlikke märkuseid kõnealuse eelnõu kohta, samuti ei teinud seda Kaitseministeerium. Andmekaitse inspeksioon andis oma 04. detsembri 2023. aasta kirjas nr 1.2.-4/23/3110-2 teada, et neil märkuseid eelnõule ei ole.

Eesti Kaubandus-Tööstuskojal ei olnud eelnõule märkusi. Rahapesu Andmebüroo esitas arvamuse oma 08. detsembri 2023. aasta kirjas nr 1.2-3/12-2.

²² Märkused on loetletud käesoleva seletuskirja lisaks olevas kooskõlastustabelis.